

Calogaya biatorina

Visingsölav

Klass: *Lecanoromycetes*, **Ordning:** *Teloschistales*, **Familj:** *Teloschistaceae*, **Släkte:** *Calogaya*, **Art:** *Calogaya biatorina* - visingsölav (A.Massal.) Arup et al. **Synonymer:** *Caloplaca biatorina* (A.Massal.) J.Steiner, *Physcia elegans* var. *biatorina* A.Massal., *Caloplaca baumgartneri* Zahlbr., *Calogaya biatorina* (A.Massal.) Arup, Frödén & Søchting

Kännetecken

Visingsölav är en rosettbildande skorplav med loberade, rödorange, cirkelrunda bålar, vanligen 0,5–1,5 cm i diameter. Ibland är flera bålar sammanflytande. Kantloberna är 1–2 mm långa och raka, ofta pruinösa och konvexa med korta sidogrenar. Apothecier är talrika i bålrosettens centrala delar, 0,5–1,0 mm breda med plan till svagt konvex disk, en ofta otydlig kant och en smal bas. Apothecierna har bålens färg eller är något mörkare. Sporererna är 9–16 × 5–9 µm. Den är mycket lik den allmänna arten murlav *Caloplaca saxicola* men denna åtminstone ibland något ljusare bålfärg, har 0,5–1,0 mm långa och fram till breddade kantlober och sporererna är 8–16 × 4–7 µm, d.v.s. något smalare.

Utbredning och status

Visingsölav är endast känd från en lokal på Visingsö i Småland. Den insamlades redan 1877 men bestämdes till visingsölav och rapporterades som ny för Sverige först 1968. Den återfanns 1986 och 1992. I Norden i övrigt är den känd från en lokal i Sogn og Fjordane i Norge och den är mycket sällsynt i Finland. I övrigt är arten spridd men sällsynt i Mellan- och Sydeuropa samt Nordafrika.

Ekologi

Visingsölav växer sparsamt på stenarna i murarna till Näs slottsruin på Visingsö. Detta slott byggdes i mitten av 1100-talet och brändes ned år 1318. Den växer tillsammans med ett flertal kalkgynnade arter som mjölig orangelav *Caloplaca citrina*, matt orangelav *C. decipiens*, murlav *Caloplaca saxicola*, vit kantlav *Lecanora albescens*, veckad kalkkantlav *L. crenulata*, murkantlav *L. dispersa* och praktlav *Xanthoria elegans*.

Hot

Reparationsarbeten på ruinen skulle kunna skada visingsölav. På lång sikt hotas slottsruinen av landerosionen. Under århundradena har delar av slottet underminerats av Vättern och idag återstår endast den nordligaste delen.

Åtgärder

Vid eventuella arbeten på ruinen, t.ex. reparationer eller förstärkningar, måste hänsyn tas till visingsöslaven.

Övrigt

Utländska namn – FI: Punakultajäkälä.

Litteratur

Nordin, I. 1972. *Caloplaca*, sect. *Gasparrinia* i Nordeuropa. *Taxonomiska och ekologiska studier*. Uppsala.
Thor, G. 1993. Lavfloran på Visingsö. *Graphis Scripta* 5: 105–116.

Författare

Göran Thor 1992. Rev. Göran Thor 1999. © ArtDatabanken, SLU 2005.